

Yüksel Arslan

Sui generis

9 MART–2 NİSAN, 2023

DİRİMART DOLAPDERE

Arture 326, *Influences (B)-54* (Y. Ritsos)
1984
Kâğıt üzerine karışık teknik
30 x 21 cm

Sui generis, “kendine has”, “nevi şahsına münhasır”, dolayısıyla “biricik” anlamına gelen Latince bir ifade. Yaratıcı sanatlar, türün geleneksel sınırlarını aşan sanat eserleri için.

Yüksel Arslan’ın eserlerini sanat tarihi metodolojileriyle tanımlamak beyhude bir uğraş olur; içeriği, materyalleri veya niyetleri üzerinden de bir tanım yapılamaz. Eserleri için son derecede kişisel hale gelmiş kategorileri yaratmak amacıyla geleneksel kategorileri aşmanın yollarını bulan bir sanatçıydı Arslan. Dünyaya dair kavrayışını ifade eden kelimeler ve materyaller kullandı, hayatına uygun ve paralel bir biçimde ürettiği eserleri, türlerin geleneksel sınırlarının ötesine geçti.

Bu kategorileri anlamak için Arslan’ın sanat üretimine yaklaşımını anlamak şart. Titiz ve sıkı bir okur olan Arslan, öğrencilik yıllarında dünya klasiklerine sığındı. Erken dönemlerine ait tuhaf hayvan ve böcekler çizimleri 1954’te sergilendi ve buradan elde ettiği geliri kitaplara harcadı. 60 yıllık kariyerinde sık sık tekrarlanan bir döngü oldu bu. Okuma açlığını dindirmek için çizim yapmaya dönüp durdu. Daha sonra bu okumaları sanatının öznesi haline geldi ve bilgisini kategorize etmek için bu eserleri kâğıt üzerinde tanımlamaya çalıştı. *Art* [sanat] kelimesi ile Fransızca *ure* ekini birleştirerek türettiği *arture* başlığını 1961 yılında bu eserlere verdi. Kelimenin tam anlamıyla kitabına uygun bir sanatçı olan Arslan, Anadolu resimlerinin yer aldığı bir kitaba başvurarak asırlarca kâğıtta kalacak boyalar üretmek için kadim tariflerden faydalandı. Günümüzün yağlı boya gibi teknolojik gelişmelerinin aksine, bu tariflerde sabun parçaları, bitkiler, tütün, çay suyu, toprak, bal, yumurta beyazı, yağ, kemik iliği, idrar ve kan gibi malzemeler yer alıyordu. Bu tecrübeyle sabit tarifler sayesinde dünyaya dair kavrayışını kâğıda işleme imkânı buldu.

Arslan’ın en eski işleri, *arture* adını almadan önce, sürrealist ressam André Breton’un dikkatini çekti ve Arslan, erotizm temasını odağa alan Uluslararası Sürrealizm Sergisi’ne davet edildi. Davete icabet eden Arslan 1961 yılında, 2017’de hayata gözlerini yumana dek yaşayıp üreteceği Paris’e taşındı. Yedi büyük *arture* serisinden ilkinin içeriği, Karl Marx’ın *Kapital* okumalarına dayanıyordu; yağ tulumuna dönmüş açgözlü kapitalistler ve lümpen fabrika işçileri vardı bu eserlerde. *Capital* ve *Updating Capital* serilerinin ardından *Influences* ve *New Influences geldi*; bu seriler, René Descartes, Friedrich Nietzsche, Voltaire, Jean-Jacques Rousseau gibi filozofların ve Walt Whitman, Charles Baudelaire, Samuel Beckett gibi şairlerin ve daha nicelerinin eserlerinin okumalarına dayanıyordu. *Man* serisindeyse sözde bilimsel göz, testis, meme ve penis çizimleri; çiftleşen çeşitli yaratıklar, insan ve böcek melezleri, mistisizmle flörtleşmeler vardı.

DIRIMART

Ardında 700'den fazla arture bırakan Arslan, "resim ile yazı arasında, resim ile şiir arasında" verdiği, ansiklopedik konuları -botanik, etnoloji, ekonomi, kent mimarisi, siyaset, otobiyografi, tarih, fantezi- işleyen eserleriyle hatırlanacak.

Sergi, bu bağımsız serilerden eserleri bir araya getiriyor ve bu müthiş sanatçının anısını galeride yeniden canlandırıyor. Yüksel Arslan'la ilk kez tanışacak olanlar veya bir kez daha buluşmak isteyenler için, sanatçının olağanüstü vizyonu 2 Nisan'a kadar görülebilir.

Yüksel Arslan (d. 1933, İstanbul, ö. 2017, Paris) İstanbul Üniversitesi'nde Sanat Tarihi eğitimi aldığı dönemde resme yöneldi. 1959'da André Breton tarafından Uluslararası Gerçeküstücülük Sergisi'ne davet edildi, ancak gidemedi. Daha sonra 1961'de sanat simsarı Raymond Cordier tarafından davet edildiği Paris'e yerleşen Yüksel Arslan, orada *Homunculus-cucus palus* ve *Planus-phallus-micrococcus* serilerini yarattı. 1968'de Paris'e ikinci gidişinden sonra yıllara yayılan Nietzsche, Freud, Marx ve Engels okumalarından arture'ler üretme düşüncesine odaklandı. 1975'te *Kapital* serisini tamamladı. Kitap olarak da derlenen bu ilk seriyi 1980'li yıllarda *Etkiler*, *Auto-Artures* ve *İnsan* izledi. Eserleri, Fransa'da Paris dışında Sarcelles, Rennes ve Nice'in de aralarında bulunduğu birçok şehrin yanı sıra Kunsthalle Wien, Kunsthalle Zürich, Kunsthalle Düsseldorf, Drawing Center New York, Venedik Bienali gibi mekânlarda sergilendi. 2009'de Santralistanbul'da Yüksel Arslan Retrospektifi düzenlendi. 1990 ve 1995'te ilk iki cildi yayımlanan *İnsan*'ın son cildi 1999'da yayımlandı. Arslan, ölmeden önce Paris'teki stüdyosunda vasiyetim diye nitelendirdiği *İnsan* üzerine çalışıyordu.

Ayrıntılı bilgi için info@dirimart.com veya +90 212 232 66 66 üzerinden galeriyle irtibata geçebilirsiniz. Tüm görseller telif hakkı yasası ile korunmaktadır, galerinin onayı olmadan kullanılamaz.

info@dirimart.com
dirimart.com

DIRİMART PERA
Meşrutiyet Caddesi 99
34430 Beyoğlu İstanbul

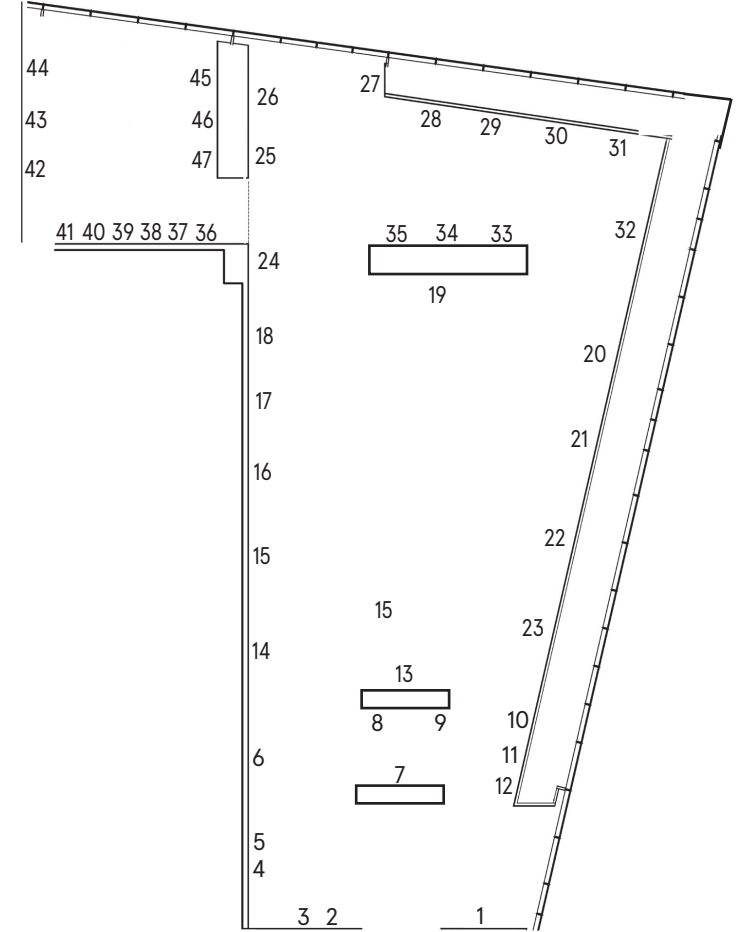
DIRIMART DOLAPDERE
Irmak Caddesi 1-9
34440 Dolapdere İstanbul
+90 212 232 66 66

Yüksel Arslan

Sui generis

March 9 Mart-April 2 Nisan

1 İsimsiz
<i>Untitled</i>
1965
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
74 x 80 cm	7 Arture 22
1969
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
62 x 68 cm	13 Arture 128, MARX
1968
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
67 x 61.5 cm		
2 Fallizm
<i>Phallisme</i>
1958
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
52.5 x 37.5 cm	8 Arture 25
1963
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
84.5 x 92 cm	14 Arture 171, Kapital XX
<i>Arture 171, Capital XX</i>
1973
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
75 x 150 cm		
3
-
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
57 x 44 cm	9 Nous Artslandrons
1962
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
65.5 x 101.5 cm	15 Arture 150, Kapital II
<i>Arture 150, Capital II</i>
1970
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
96.5 x 141.5 cm		
4 Autoartures 142
-
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
47 x 37.5	10 Arture 347, Autoartures XVIII
1985
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
47 x 58 cm	16 Arture 164, Kapital XIV
<i>Arture 164, Capital XIV</i>
1972
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
95.5 x 140 cm		
5 Arture 120
1968
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
60 x 90 cm	11 Arture 339, Autoartures X
(Marquis de Sade ve Le Comte de Phallus)
1985
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>	17 Arture 177, Kapital XXIV A
<i>Arture 177, Capital XXIV A</i>
1974
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
85 x 89 cm		
6 Arture 110
1967
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
82 x 32 cm	12 AutoArtures III 332,
Premiere souvenir
1984
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
62 x 133 x 6 cm	18 Arture 182
1976
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
65 x 98.5 cm	19 Arture 175, Kapital XXIII
<i>Arture 175, Capital XXIII</i>
1974
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
98.5 x 136 cm	20 Arture 158, Kapital VI
<i>Arture 158, Capital VI</i>
1971
Kâğıt üzerine karışık teknik
<i>Mixed media on paper</i>
102 x 136 cm

- 21 Arture 155, Kapital V
Arture 155, Capital V
1970
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
88 x 130 cm
- 22 Arture 131
1968
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
102 x 135 cm
- 23 Arture 1976, Kapital XXIV A
1974
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
50 x 46 cm
- 24 Arture 518, İnsan 159
Arture 518, Man 159
1998
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
56.5 x 49.5 cm
- 25 Arture 465, İnsan 106
Arture 465, Man 106
1996
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
98 x 136.5 cm
- 26 Arture 514, İnsan 155, Şizofreniler
Arture 514, Man 155, Schizophrenics
1995
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
51 x 57.5 cm
- 27 Arture 453, İnsan 94: Şizofreniler
Arture 453, Man 94: Schizophrenics
1995
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
51 x 57.5 cm
- 28 Arture 390, İnsan XXXI: Onanistan
Arture 390, Man XXXI: Onanistan
1988
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
72 x 111 cm
- 29 Arture 401 L'Homme XLII
1989
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
64 x 130 cm
- 30 Arture 500, İnsan 141
Arture 500, Man 141
1988
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
58.5 x 116 cm
- 31 Arture 528, İnsan 169
Arture 528, Man 169
1999
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
56 x 98.5 cm
- 32 Arture 380, İnsan XXI
Arture 380, Man XXI
1987
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
52 x 76 cm
- 33 Arture 464
1996
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
71.5 x 107 cm
- 34 Arture 471
1996
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
75 x 92.5 cm
- 35 Arture 407, İnsan XLVII: Sizofrenler
Arture 407, Man XLVII: Schizophrenics
1988
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
66 x 106 cm
- 36 Arture 289, Etkiler (B)
Arture 289, Influences (B)
1983
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
57 x 44 cm
- 37 Arture 231, Etkiler (A) - 10 İkincil Etkiler I
Arture 231, Influences (A) - Secondary Influences
1981
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
- 38 Arture 558, Torquato TASSO
2002
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
55.5 x 46.5 cm
- 39 Arture 563, A. Strindberg (Via dolorosa)
2022
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
56.5 x 51.5 cm
- 40 Arture 565, Thomas Bernhard
2002
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
56.5 x 61 cm
- 41 Arture 570, Bruno Schulz
2003
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
59 x 74
- 42 Arture 564, Georg Büchner ve J.M.
Reinhold Lenz
2002
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
56.5 x 76.5 cm
- 43 Arture 590, Allen Ginsberg
2004
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
33 x 56 cm
- 44 Arture 597, Walseries
2005
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
30 x 22.7 cm
- 45 Arture 238, Etkiler (A) 19 - Leoš Janáček
Arture 238, Influences (A) 19 - Leoš Janáček
2005
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
30 x 22.7 cm
- 46 Arture 262, Etkiler (B) 8c - Rabelais et les Agélastes
Arture 262, Influences (B) 8c - Rabelais et les Agélastes
2005
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
60 x 50 cm
- 47 Arture 278, Etki
Arture 278, Influence
1982
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
40 x 30 cm
- 48 Arture 326
1984
Kâğıt üzerine karışık teknik
Mixed media on paper
40 x 30.7 cm